

NIEUWSBRIEF

NUMMER 8 • JANUARI 2023

BREDA ^{STAP} VOOR ^{STAP} AARDGASVRIJ EN CO₂-NEUTRAAL

HOE GAAT HET MET DE ENERGIETRANSITIE IN BREDA?

In 2044 gebruikt Breda geen aardgas meer. Tegen die tijd hebben we een hoop energie bespaard. We doen steeds zuiniger met elektriciteit, aardgas en warmte. We gaan alle huizen, kantoren, scholen en andere gebouwen goed isoleren. De energie die we in 2044 nog nodig hebben, wekken we zonder aardgas op. Dat maakt Breda in 2044 CO₂-neutraal.

We gaan overstappen naar een duurzame energiebron voor de verwarming van onze huizen en andere gebouwen. Ook voor warm water en voor koken stoppen we met aardgas. Deze overstap wordt de energietransitie genoemd. Wat in de plaats komt voor aardgas, is nog niet bekend. Dat bepalen de bewoners samen met de gemeente en andere organisaties.

Wijk voor wijk gaat de gemeente in gesprek met de bewoners. De eerste wijken zijn Doornbos-Linie, Hoge Vucht en Prinsenbeek. Daar starten we met een wijkenergieplan. In dat plan staat wat het alternatief is voor aardgas en hoe we dat samen gaan aanpakken.

Op www.breda.nl/duurzaambreda lees je wat er gebeurt op het gebied van de energietransitie. Sommige dingen zijn voor iedereen, zoals de Greenhopper die door de stad 'hopt' en de informatiebijeenkomsten. Andere dingen zijn voor speciale groepen, zoals de scans voor VvE's of de infopunten in de wijken.

In welke wijk of buurt je ook woont: isoleren is altijd een goed idee. Hoe beter je huis is geïsoleerd, hoe meer mogelijkheden om (later) van het gas af te gaan. Wie een eigen huis heeft, kan dat zelf (laten) doen. Wie huurt, hoort van de woningbouwvereniging wanneer zijn of haar huis aan de beurt is. Wie wel wat hulp kan gebruiken, kan de isolatie-aanpak 'Beter isoleren' gebruiken op de website van de gemeente. Daarin staat waar je op moet letten. En wat je zou moeten bespreken met iemand aan wie je de klus uitbesteedt. In allerlei wijken zijn al initiatieven van mensen die samen met burens of straatgenoten aan de slag willen met hun huizen. Wil je weten wie dat zijn in jouw straat (of heb je zelf zo'n initiatief gestart), stel je vraag via het formulier op formulieren.breda.nl/vraag-energietransitie-en-nieuwsbrief/formulier

INWONER AAN HET WOORD: PETRA UIT LINIE-ZUID

In de vorige nieuwsbrief vertelde Petra waarom zij meedoet aan de pilot in Linie. Voor deze nieuwsbrief spraken wij met Petra over haar energieverbruik. Niet iedereen weet hoeveel energie zijn of haar huis verbruikt. "Het is niet leuk om je energierekening te bestuderen. Die is vaak moeilijk te snappen." Maar het is wel goed om te weten hoeveel je verbruikt is. Wat dan weet je hoeveel er nog te besparen valt. En kun je bijhouden of je verbruik omlaag (of omhoog) gaat.

Petra verbruikt per jaar weinig energie. Opvallend weinig. Hoe doet zij dat? "Ik doe niets bijzonders. Ik woon alleen, dus dat scheelt al." Maar de ruimtes die verwarmd moeten worden, zijn even groot, of je nou alleen bent of met meer. Wat is Petra's geheim? "De verwarming zet ik pas aan als ik thuiskom na mijn werk. Ik doe een dik vest aan, dan hoeft de verwarming niet zo hoog te staan. Ik kijk wat nodig is. Hoe koud het buiten is. Of ik maar kort thuis ben. Want voor een uurtje zet ik mijn verwarming niet aan."

Petra is dus zuinig met haar verwarming en daardoor is haar gasrekening laag. Hoe zit het met stroom? "In alle lampen heb ik spaarlampen. Bij nieuwe apparaten kijk ik goed naar het energielabel. Een vriezer of wasmachine met een goed label is soms duurder, maar verbruikt veel minder. Dat verdient je dus terug." Petra sluit af met een tip: "Ontdooi je vriezer regelmatig. Een laagje ijs van 2 millimeter kost 10% meer energie!"

Petra overweegt al een tijdje om haar huis extra te isoleren. Dat levert comfort op en je huis wordt meer waard. Maar financieel is het een lastige puzzel. Dat komt doordat Petra zo weinig verbruikt. Bij haar is dus weinig te besparen. Petra is benieuwd wat de extra subsidie in haar geval oplevert. Ze hoopt dat die ervoor zorgt dat het tóch aantrekkelijk wordt om geld te steken in haar huis. En het liefst samen met haar straatgenoten, want dan krijg je een betere deal dan in je eentje.

EEN BIJZONDER KEUKENTAFELGESPREK

Rien Naalden | Energiecoach BRES

De energiecoaches van de Bredase Energie Coöperatie (BRES) kunnen mensen helpen die duurzamer willen leven. De coaches geven tips en informatie over het verlagen van je energierekening of het opwekken van energie met zonnepanelen. In een 'keukentafelgesprek' bespreken de energiecoaches dingen zoals isoleren en zuinig gebruik van apparaten. Soms gaat het om grote ingrepen zoals de aanschaf van een warmtepomp, soms om kleine dagelijkse handelingen. Zo had Sinem een vraag over water koken. "Ik hoor vaak dat een waterkoker veel energie verbruikt. Is het duurzamer om een fluitketel te gebruiken? Of zal ik water in een pannetje koken?"

Energiecoach Rien: "De waterkoker is de meest duurzame optie. Dat komt omdat het apparaat water binnen een korte tijd aan de kook brengt. De hoeveelheid energie die een waterkoker nodig heeft is klein. Je bespaart vooral energie bij het water koken door goed af te meten wat je nodig hebt. De meeste waterkokers hebben daarvoor een handige meetschaal. Een pannetje of keteltje water op het gasfornuis zetten, is meestal niet erg zuinig. Vooral wanneer je meer water kookt dan je werkelijk gebruikt. Gebruik je een inductieplaat, dan ben je al energiebewuster bezig. Je kan water ook in de magnetron aan de kook brengen. Dit is redelijk duurzaam en makkelijk. Het minst duurzaam is een Quooker, zo'n kraan die direct kokend water geeft. Een Quooker gebruikt namelijk behoorlijk wat stroom om het water altijd op temperatuur te houden."

SUBSIDIE VERDUURZAMEN HUIZEN DOORNBOS-LINIE EN HOGE VUCHT

Breda wil de huizen in Doornbos-Linie en Hoge Vucht gezonder en duurzamer maken. Hiervoor zet de gemeente dit jaar 4,5 miljoen euro aan subsidie in. Dit is een deel van de totale subsidie vanuit de landelijke Regeling Volkshuisvestingsfonds. Bewoners van postcodegebied 4816 ontvingen op 17 januari als eerste een brief en een stappenplan van de gemeente. In het stappenplan staat uitgelegd hoe de subsidie aangevraagd kan worden.

Voorwaarden voor de subsidie

- Het gaat om een eigen grondgebonden woning in postcodegebied 4816, 4826 en 4827 of deel uitmakend van het buurtinitiatief Vuchtstraat e.o.
- De eigen woning mag niet verhuurd zijn.
- Het maximum bedrag voor de subsidie is € 19.000,-.
- De huiseigenaar investeert 50% en de gemeente legt 50% subsidie daarbij.
- De subsidie kan 1 keer aangevraagd worden.
- De woning moet verduurzaamd worden naar minimaal label B of minimaal 3 labelstappen maken.
- De subsidie is tot 31 december 2023 aan te vragen.
- Het daadwerkelijk uitvoeren van de maatregelen mag tot en met 31 december 2024 duren.

De subsidie kan onder andere worden aangevraagd voor het isoleren van dak, vloer en spouwmuur. Maar ook voor het verbeteren van ramen naar minimaal HR++ kwaliteit en het aanbrengen van ventilatie. En voor het plaatsen van zonnepanelen.

Combineren landelijke subsidie

Naast deze subsidieregeling vanuit de gemeente, kun je mogelijk ook gebruik maken van de landelijke investeringssubsidie duurzame energie (ISDE). Deze kan oplopen tot maximaal 30% (extra) subsidie. Ga naar www.verbeterjehuis.nl/energiesubsidiewijzer en bekijk welke subsidie(s), leningen of andere financieringsmogelijkheden je nog meer kunt aanvragen.

Informatie en aanvragen subsidie

Kijk op www.breda.nl/subsidiendoornboslinie voor alle informatie over de subsidie.

Openingstijden Infopunt Energie

Voor vragen over energie besparen, je huis verbeteren en subsidies.

- Dinsdag van 14.00 tot 16.00 uur in wijkcentrum Balieweide, Baliëndijk 82, Breda.
- Donderdag van 14.00 tot 16.00 uur in Buurtsalon, Edisonstraat 3, Breda.

Of stel je vraag via www.breda.nl/contact

TIP!

DOE JE GORDIJNEN DICT, ZODRA HET DONKER WORDT

Wie iedere dag de gordijnen dicht doet als het donker is buiten, bespaart flink wat energie. Hoeveel je bespaart is afhankelijk van de gordijnstof, de grootte van je ramen en het type glas. Door de gordijnen goed dicht te doen tocht het ook nog eens minder. Gordijnstof wordt ook warmer dan glas. Hierdoor voelt het met de gordijnen dicht vaak prettiger aan en kun je de verwarming wat lager zetten. Dan kun je op jaarbasis nog eens zo'n 6% op de verwarmingskosten besparen.

WonenBreda

SAMEN WERKEN AAN ENERGIEBESPARING

Wilt u weten wat u kunt doen om minder energie te verbruiken? En wat u kunt regelen via WonenBreda? Wij geven u een aantal tips.

Wassen/drogen Draai een was met een volle wasmachine. Kies voor een programma op maximaal 30 graden. Laat uw was drogen aan de waslijn of een ventiel.	Douchen Douchte kort, maximaal 5 minuten. Gebruik een waterbesparende douchekop. Ga ook minder vaak in bad.	Gordijnen Doe 's avonds de gordijnen dicht en voorkomt tocht bij de ramen. Let op: zorg dat een gordijn niet voor de verwarming hangt en dat uw bank niet voor de verwarming. Dat houdt de warmte tegen.
Radiator Flak radiatorfiltrie uit het de verwarming die tegen de buisremmer staat. Hiermee houdt u de warmte in huis. Verwarm ook niet met een radiatorfiltrie. Dat is een klein apparaat dat u onderaan een radiator plaatst. De ventilator zorgt ervoor dat uw huis sneller opwarmt, wat minder energie kost.	Thermostaat Zet de thermostaat op maximaal 19 graden als u thuis bent en trek warmte bindend aan. Breek u niet door! Zet de verwarming op 15 graden. Zet de verwarming ook op 15 graden even voor u naar bed gaat.	Verwarming Verwarm niet uw hele huis. Zet de verwarming alleen aan in de kamers waar u bent. Houd alle deuren dicht.
Ventilatie Versuip een schone lucht is belangrijk voor de gezondheid en de verwarming werkt beter. Zet bij terugkomst de ventilatieprocessen open. Of open 's ochtends even de raam of een ventilatie lucht binnen in huis.	Tocht Maak raden en kieren in uw huis dicht en voorkom tocht. Bijvoorbeeld met raamstrips, deurborstels of een lakverbuigingsstel. Uw huis voelt warmer.	Afwassen Zet de vaatwasser pas aan als deze helemaal vol is. Gebruik een energieplan. Was u niet de hand af! Gebruik dan een teltje en laat niet de kraan lopen.

CORPORATIES WERKEN SAMEN MET HUURDERS AAN ENERGIEBESPARING

Op verschillende manieren werken de corporaties samen met hun huurders aan energiebesparing. Zo geeft WonenBreda allerlei tips om energiezuiniger te leven. Tips die je zelf eenvoudig kunt uitvoeren. De tips zijn te vinden op www.wonenbreda.nl Via social media geeft WonenBreda iedere week een bespaartip. Alle huurders hebben een flyer met bespaartips ontvangen in de brievenbus.

WonenBreda biedt ook hulp om je energierekening te verlagen. Je kunt bijvoorbeeld zonnepanelen aanvragen als je een eengezinswoning hebt. Bij 6 zonnepanelen bespaar je minimaal € 20,- per maand. Heb je nog een woning met enkelglas dan kun je dubbelglas aanvragen. Je moet dan wel navragen of je woning hiervoor geschikt is. Woningen met een laag energielabel (E, F of G) gaat WonenBreda versneld verduurzamen. En kun je de huur even niet betalen, vraag dan een betalingsregeling aan. Op de website van WonenBreda www.wonenbreda.nl vind je meer informatie over energiebesparing. Hier lees je ook meer over de regelingen van de gemeente en het Rijk over het verduurzamen van je woning.

BETER ISOLEREN. JOUW HUIS KLAAR VOOR DE TOEKOMST!

Wil jij in je huis minder energie verbruiken of alvast stappen zetten naar een aardgasvrije woning? Door je huis goed te isoleren, kun je een lagere energierekening krijgen. Het isoleren van je huis voorkomt dat warmte zomaar je huis uitstroomt. En isolatie houdt op koude dagen de kou buiten en op warme dagen juist de warmte buiten. Zo blijft het binnen altijd een aangename temperatuur. Isoleren is niet alleen goed voor je portemonnee, maar ook voor het klimaat.

Voor huiseigenaren die aan de slag willen met isolatie heeft de gemeente een handige gids gemaakt. Je leest hierin over de energievraag van woningen uit verschillende bouwperiodes en welke isolatiematerialen je kunt gebruiken. Want de tijd waarin je huis gebouwd is, zegt vaak veel over de gebruikte bouwtechnieken. Belangrijk als je aanpassingen wilt doen in delen van de woning, zoals daken, vloeren en muren. Een expert kan je adviseren over jouw woning en jouw energieverbruik. Met deze gids kun je tijdens zo'n gesprek nagaan wat de overheid adviseert én eist aan normen om in de toekomst klaar te zijn voor een huis zonder aardgas. Je kunt de gids aanvragen via www.breda.nl/gids-beter-isoleren-aanvragen

ENERGIEPAKKET VOOR HULP BIJ ENERGIEKOSTEN

€ Sinds het voorjaar van 2022 zijn de prijzen van elektriciteit, gas en warmte hard gestegen. Veel mensen maken zich zorgen of ze hun energierekening nog kunnen betalen. Ook in Breda komen steeds meer bewoners, ondernemers en organisaties in de problemen vanwege de stijgende energiekosten. De gemeente kijkt met je mee naar oplossingen. Bijvoorbeeld door informatie te geven over besparen en verduurzamen. Er is ook financiële ondersteuning als bewoners, ondernemers of organisaties toch in de problemen komen. Denk aan de energietoeslag, energievouchers, het energieplafond, de tijdelijke btw-verlaging en de mkb-regeling. De Gemeente Breda zet nu nog een stapje bij met het energiepakket. Er is een meldpunt voor bewoners, ondernemers en organisaties die acuut in de problemen komen. Daar zet de gemeente de hulp en het extra budget op in. Ook wordt niemand als gevolg van een te hoge energienota afgesloten van het energienet.

Kijk voor meer informatie op www.breda.nl/hulpbijenergiekosten

WAAR STAAT DE GREENHOPPER?

Vanaf februari hopt de Greenhopper weer van wijk naar wijk. Kijk waar en wanneer op www.breda.nl/informatiecentrum-greenhopper

Gemeente Breda

Meer weten over de alternatieven voor aardgas en de mogelijkheden voor je woning?

Ga dan naar de website www.breda.nl/duurzaam-breda

Je kunt er ook je vraag stellen of idee delen.

Gastcolumn: Pieter van Hulten

Voor mij was het al heel lang duidelijk dat ik graag ons huis wilde verduurzamen. Samen met mijn vriendin woonde ik aan de Chassésingel. Een prachtig plekje, maar niet eenvoudig om het huis aan te passen aan onze wensen. Het is een monument uit 1880. En er bleek weinig speelruimte in het gemeentelijk beleid voor een monument. We hadden ook nog wat andere wensen. Meer leefruimte beneden, een garage én van het gas af. Dus we gingen op zoek naar een ander huis. Dat vonden we in de Blauwe Kei. Een huis uit 1968 met een aanbouw en een kantoor. Er lagen ook al 16 zonnepanelen op het dak. Het was precies in de coronaperiode. Een moeilijke tijd om mensen en materialen te vinden om het huis te verduurzamen. We hebben heel veel zelf gedaan. Ik ben opgeleid in milieukunde en ik had me al verdiept in de mogelijkheden. Maar uitvoeren is dan nóg een hele studie. Waar zijn we begonnen? Allereerst door een energie-adviseur de goede berekeningen te laten maken om de hoeveelheid isolatie te bepalen. En ons te verdiepen in een bodemwarmtepomp die de gasketel vervangt. Daar komt ook wel wat bij kijken. Het isoleren ging vrij snel. We hebben de vloer geïsoleerd en overall extra isolatiewanden voorgezet met een smalle ruimte om te ventileren. De vensterbanken zijn daardoor 15 centimeter dieper geworden. De oude radiatoren eruit en convectoren erin omdat we geen vloerverwarming wilden. Die convectoren zijn nodig om de warmte én koude van de warmtepomp snel in het huis te krijgen. Het aansluiten van zo'n bodemwarmtepomp is ook een apart proces. Je moet genoeg ruimte hebben om de boringen buiten te kunnen doen. Wij hadden het geluk dat we een grote voortuin hebben. Met een grondboor worden twee boringen gemaakt van bijna 100 meter diep. In ieder gat wordt een lus van een kunststofbuis ingebracht. Daarna wordt het boorgat ook weer met een soort klei waterdicht afgestort. Mijn vriendin zag al het groen in de tuin verdwijnen. Gelukkig is dat ook weer helemaal goed gekomen. En met een maandelijkse energierekening van 0 euro, zitten we er in de winter heel warmpjes, en zomers koel bij •